

Виховний захід на тему:

«Не дамо загасити свічку пам'яті»

Мета: – розширити знання учнів про трагічні роки голодомору 1932 - 1933 років в Україні та його наслідки для українського народу;

–виховувати у дітей повагу до історичного минулого свого народу, до своїх земляків, які вистраждали і пережили страшні роки геноциду, непримиренне ставлення до насильства над людиною.

Обладнання: ноутбук, проектор, плакат «85 річниця голодомору 1932-1933 рр», стіл з тематичною композицією, хліб на рушнику, лампадка, відео «Великий голод», мультимедійна презентація «Голодомор 1932-1933 рр.: геноцид українського народу».

Хід заходу.

Пекельні цифри та слова

У серце б'ють, неначе молот.

Немов прокляття ожива

Рік тридцять третій...

Голод... Голод...

Звучить запис дзвонів.

Ведучий 1. Сьогодні ми вшановуємо пам'ять жертв Голодомору 1932 – 1933 років. Кожен із нас переосмислює нашу історію, трагічні її сторінки, які примушують стискатися людські серця. Одна з найстрашніших таких сторінок – Голодомор, який призвів до небачених безневинних жертв.

Ведучий 2. Кажуть, що минуле не належить нікому зокрема. Воно – надбання нинішніх і майбутніх поколінь, бо саме їм належить винести з нього всі найсерйозніші уроки, щоб подібні людські трагедії не повторилися. Ніде і ніколи!

Ведучий 1. Пам'яті мільйонів українських селян, які загинули мученицькою смертю від голоду, заподіяного сталінським тоталітаризмом у 1932-1933 роках. Пам'яті українських сіл і хуторів, які зникли з лиця землі після найбільшої трагедії ХХ століття, присвячуються ці хвилини.

Ведуча 2: Вшануємо загиблих хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання (музика – серцебиття)

Голодомор 1932-1933 років – це найстрашніша сторінка в історії України.

Голодомор –це злочин проти українського народу.

Жертвами голоду ставали не окремі люди, а вимирали цілі села.

Від голоду в Україні щогодини помирали 1000 людей.

Голодомор – це коли люди гинуть від голоду.

Українські селяни зібрали врожай, а радянська влада все забрала.

10 мільйонів людей померло від голоду в країні, яка завжди могла прогодувати цілу Європу.

Від голоду помирали і старі і молоді.

Найстрашніше – від голоду помирали діти.

Учениця 1: «Курс на голод» розпочався задовго до 1932 року. Ще на початку 1920-х років по селах України почали організовано запроваджувати «комнезами» (комітети «незаможників»), які проіснували до 1933 року. Вони, зазначалося у звітах, «здійснювали акції розкуркулювання, реквізицію хліба, овочів, худоби та одягу». Люди чинили надзвичайний опір формуванню комнезамів. На півдні, сході і в центрі України вирували справжнісінькі селянські війни – наші діди і бабусі з останніх сил захищали свій життєвий простір. Факти антибільшовицьких повстань радянські ЗМІ не поширювали. Інформацію про голодомор також ретельно приховували, ув'язнюючи людей, які намагалися її поширювати. Дослідники припускають, що під час голоду загинуло від 5 до 10 мільйонів українців.

Учениця 2: Основною особливістю голоду 1932 – 1933 р. р. було те, що трагедія стала результатом не стільки природних причин, скільки політики влади. Хоча у 1932 р. в Україні й була посуха, її вплив не був настільки великим, щоб привести до голоду. Неврожай був наслідком не погоди, а соціально – економічної ситуації. Загнані в колгосп селяни не бажали працювати задарма на державу. Але колгоспи були зручною формою тотального вилучення продовольства у селян державою. Колективізація була винищенням українського села як основи ринкової економіки та етносу, що розглядалися комуністами як перепона на шляху до соціалістичного будівництва.

Учень 3: У світі не зафіксовано голоду, подібного тому, що випав на долю українського народу, котрий населяв одну з найродючіших земель. У давнину голод застосовували на війні, при облозі ворожих міст. Але щоб голодом винищувати своє населення – такого не бувало.

Найбільше постраждали найродючіші області – Чернігівська, Полтавська, Черкаська, Вінницька, Харківська. Хліб був, але врожаю 1932 року селяни не бачили. Осінні та зимові хлібозаготівлі за вказівкою більшовицької Москви не залишили селянам нічого, навіть на посів – усе зерно було відібрано.

Учень 4: Протягом усіх 1920 років аж до 1929 року кожен хлібороб сам розпоряджався власним врожаєм, але від 1929 року сталінський уряд, боячись зміцнення України та її національного піднесення, зобов'язав українських селян здавати зерно державі негайно після збору врожаю. Вимагали здавати зерна більше,

аніж було зібрано. Тих, хто не міг здати державі призначену кількість зерна, оголошували «ворогами держави». Таких селян карали штрафом, і вони були змушені продавати хату, худобу, щоб розплатитися з державою. Звідки взятися куркулям у 1932 – 1933 роках? Але селян так називали і нищили разом з родинами, заарештовували, викидали з хат дітей і немічних, вивозили майже голих, босих і голодних на північ. Деякі селяни – бідняки накладали на себе руки. Це була не хлібоздача, а розбій.

Учениця 5: Незважаючи на небачену раніше жорстокість, забезпечити план хлібозаготівлі в 1932 році не вдалося. У деяких районах місцеве керівництво дозволяло колгоспам залишити зерно для сівби. Саме так зробило керівництво одного з районів на Дніпропетровщині. За це Сталін наказав вчинити над ними розправу: агронома було засуджено до розстрілу, п'ятеро керівників – до 10 років концтаборів, ще п'ятьох – до 8 років. Маючи інформацію про голод, держава ще посилила тиск на українське село, прагнучи виконати план хлібозаготівель. А тисячі пудів хліба пріли, підпливали дощовою водою, гнили на сусідніх з голодуючими селами залізничних станціях та елеваторах під пильною охороною міліції.

Учениця 6: Під кінець 1932 року та на початку 1933 року селянство вже не мало ніяких харчів, а спеціальні загони забирали не лише останнє зерно, але і печений хліб, крупу, квасолю, картоплю, горох, насіння для сівби овочів, навіть насіння квітів. У селах люди поїли всіх котів, собак, ловили диких птахів, пацюків, пробували їсти порожні качани від кукурудзи, переварений гнилий бур'ян, клей з дерев, але це не рятувало. Люди додавали в їжу тирсу, почали пухнути і вмирати з голоду. 1933 року зареєстровано 10 тисяч судів над людоїдами.

7 серпня 1932 року був прийнятий Закон про те, що за крадіжку з поля кількох колосків людину чекав розстріл або 10 років тюрми. Масштаби катастрофи були величезні, про голод знали керівники Франції, Великобританії, Німеччини, Італії, США, Канади. Та уряд СРСР заявив, що ніякого голоду в Україні нема, що це злісна ворожа вигадка.

**Звучить «Реквієм» Моцар та
Виходять учні 8 класу**

1. Достигали жита. І тремтіли Дитячі коліна -

Косоокої смерті чорнів продірявлений плащ...

Вимирало Село – потопала в сльозах Україна,

І розгублене небо ковтало задушений плач.

2. Шаленів людомор – лютували нові
яничари,

І старенька Бабуся міняла Ікону на
Сніп...

Над Полями Святими замучені душі
ячали,

І Дніпро захлинувся у розпачі
страчених Слів.

3. Палахкоче свіча Поминальної нині Молитви

І розгнуздана Пам'ять малює Історії слід...

Тільки ті Колоски – Життедайного Виміру Витвір,

Як і завше, Очима Дитячими міряють Світ.

4. Піднялись, озиваються в десятиліттях

З даліни, аж немов з кам'яної гори

Надійшли. Придивляюсь:

«Україна, двадцяте століття»

І не рік, а криваве клеймо:

«Тридцять три»

Заключне слово.

Ведуча 1: Ми живемо в інший час і не причетні до тих страшних подій. І наш обов'язок сьогодні – зберегти пам'ять про всіх невинно закатованих, пам'ять про тих, хто не дожив, пам'ять про тих, хто не долюбив, пам'ять про живих і ненароджених. Ніхто не має права про це забути. Тяжко повертає собі народ України духовне здоров'я.

Учениця: *(виходить з хлібом на рушнику, музика - Skyscraper (Минус) хліб)*

Тільки-но з печі,
Скоринка в золі –
Свіжа хлібина
Лежить на столі.
День розпочався
З цієї хлібини...
В ній наш достаток,
Могутність країни,
Наших морів
Нестривожена синь,
Шлях до зірок
У космічну глибіню.
Кажуть в народі
Правдиві слова:
Хліб-годувальник –
Всьому голова!

Ведуча 2: З нагоди Дня пам'яті жертв голодоморів в Україні 25 листопада о 15:50 перед міським Палацом культури буде проведена загальноміська акція «Запали свічку». Будь ласка, давайте всі візьмемо участь у цьому заході.

Не будьте байдужими, здоров'я і добробуту вашим родинам. Дякуємо за увагу!

